

Leesprestaties zijn goede voorspeller van schoolloopbaan

Of leerlingen in het voortgezet onderwijs in het LBO, MAVO, HAVO of VWO terechtkomen, kan voor een belangrijk deel voorspeld worden door hun leesvaardigheid op de basisschool.

- Henk Donkers

16 mei 1991

Dat concludeert Th. Boland in zijn proefschrift 'Lezen op termijn. Een onderzoek naar de ontwikkeling van de leesvaardigheid in het basisonderwijs en de invloed daarvan op de schoolloopbaan in het voortgezet onderwijs', waarop hij vorige week aan de KU Nijmegen promoveerde. Een open deur, erkent Boland in stelling 5: 'Veel onderwijskundig onderzoek heeft een open-deur karakter. Dit proefschrift is daar een voorbeeld van. Alleen weten we nu beter hoe de deur er uitziet en hoe ver hij open staat.' Boland volgde ruim driehonderd scholieren vanaf hun intrede in de basisschool in 1979 tot ze in 1987 in de tweede klas in het voortgezet onderwijs zaten. Hij volgde de ontwikkeling van hun leesvaardigheid, waarbij hij een onderscheid maakt tussen technisch lezen (het verklanken van woorden en zinnen), begrijpend lezen (het verlenen van betekenissen aan woorden en zinnen) en spelling. Het zijn drie aspecten van leesvaardigheid die weliswaar met elkaar samenhangen maar niet zonder meer tot elkaar te herleiden zijn. Boland, die zelf dertien jaar onderwijzer was, gaat niet zo ver dat hij stelt dat deze drie aspecten als deelvaardigheden apart onderwezen moeten worden, maar vindt wel dat elke leerkracht goed in de gaten moet houden of ze alle drie voldoende aan bod komen. Het belang van het verklanken van woorden voor het begrijpen van die woorden kan volgens hem niet hoog genoeg worden ingeschat, vooral niet voor zwakke lezers en voor de eerste jaren van de basisschool. Om de invloed van leesvaardigheid op de latere schoolcarrière te onderzoeken ontwikkelde Boland een schoolloopbaanmodel waarin naast leesvaardigheid in zijn drie aspecten ook algemene schoolvorderingen, CITO-eindtoets, advies basisschool en het sociaal en leesmilieus als variabelen zijn opgenomen. Vooral het advies van de basisschool (en niet de CITO-eindtoets) verklaart direct veel, maar begrijpend lezen en spelling zijn direct van invloed op het advies en krijgen daarmee

belangrijke voorspellende waarde. Al vanaf het tweede leerjaar op de basisschool is daarvan sprake. Het leesmiliieu thuis (de manier waarop daar wordt omgegaan met gedrukte informatie, bijvoorbeeld leesfrequentie van ouders) is volgens Boland nauwelijks van invloed.